

LECZENIE KONI DOTKNIĘTYCH GASTEROFILOZĄ

ANDRZEJ FAGASIŃSKI

Katedra Parazytologii i Chorób Inwazyjnych SGGW-AR, Warszawa

Występowanie *Gasterophilus* sp. u koni w naszym kraju odnotowują liczni autorzy [6, 13 - 15, 22, 24]. Informacje te opierają się na wynikach badań sekcyjnych, nie zawierają natomiast danych dotyczących przyżyciowego rozpoznawania gasterofilozy, jak i jej leczenia.

Material i metody

U 17 koni sportowych w wieku od 3 do 17 lat zauważono w początku grudnia nasilające się objawy złego samopoczucia, utratę apetytu, niepokój, pogarszającą się kondycję i przejściowe objawy morzyskowe, mimo jednakowego, stałego i pełnowartościowego karmienia. Badania koproskopowe wykazały zarażenie — o niewielkiej intensywności — nicieniami z rodziny *Strongylidae*. Ponieważ konie w okresie letnim brały wielokrotnie udział w rajdach terenowych w różnych okolicach kraju, nasuwało się podejrzenie, iż prawdopodobną przyczyną ich dolegliwości może być gasterofiloza. W celu potwierdzenia postawionej diagnozy, trzem koniom wykazującym najsilniejsze objawy wykonano (po uprzedniej 12 godzinnej głodówce) płukanie żołądka ciepłym 1% roztworem kwasu solnego [21]. W popłuczynach tylko u jednego konia stwierdzono 2 larwy gza. Po dwudniowym odpoczynku koni podano im przez zgłębnik nosowo-przełykowy sporządzoną ex tempore zawiesinę mebendazolu (Mebenvet f-my Richter Gedeon) w dawce 10 mg substancji czynnej na 1 kg masy ciała oraz neguvon 30 mg/kg m.c. Konie w dniu leczenia i w dniach następnych pozostawiono w spokoju, wyłączając je z treningu i przedstawając jedynie na oprowadzaniu. Prawie wszystkich kał koni zebrany z bokosów przemywano ostrym strumieniem wody na betonowej powierzchni wolnego boksu, a następnie stosując nieco zmodyfikowaną metodę przemywano kał na prostokątnym metalowym sicie o średnicy oczek 4 mm, o powierzchni 1,5 m² rozpiętym na odpowiedniej ramie.

Pozostałe konie, podzielone na dwie grupy, poddano takiemu samemu leczeniu z tą jednak różnicą, że po jednodniowym wypoczynku były one normalnie użytkowane, co uniemożliwiało gromadzenie całego, wydalanego przez nie kału; tym niemniej w trzecim, czwartym i piątym dniu po leczeniu znajdowano larwy gzów.

U wszystkich koni w 7, 14 i 21 dniu po leczeniu sprawdzono skuteczność działania mebendazolu metodą trzykrotnego badania koproskopowego.

Wyniki badań

Dokładne obserwacje w ciągu kilku dni po leczeniu nie wykazały żadnych objawów ubocznych, natomiast począwszy od drugiego dnia stwierdzono wyraźną poprawę apetytu i zanik wszystkich objawów występujących przed leczeniem. U trzech koni leczonych w pierwszej kolejności na trzeci dzień stwierdzano w kale 4, 5 i 7 larw gzów III stadium *Gasterophilus intestinalis* (de Geer, 1776). Pozostałe konie, leczone w dwu grupach, również nie wykazywały żadnych objawów ubocznych z tym jedynie, że u pięciu między pierwszą a piątą godziną po leczeniu zauważono zwiększoną osowiałość; podobnie jak poprzednie i te konie wykazywały wyraźną poprawę samopoczucia i nawrót apetytu począwszy od drugiego dnia po podaniu leków. W dość dużej ilości kału zbieranego indywidualnie od każdego z koni na 3, 4 i 5 dzień po leczeniu znajdowano larwy gzów III stadium *G. intestinalis* w liczbie od 4 do 7. Trzykrotne badania koproskopowe wykazały 100% skuteczność działania mebendazolu na nicienie z rodziny *Strongylidae*.

Dyskusja

Z własnych badań wynika, że larwy gzów mają wyraźnie ujemny wpływ na stan zdrowia koni sportowych; zostało to zresztą znacznie dokładniej określone w badaniach innych autorów [2, 4, 11]. Podobnie skuteczność przeprowadzonego leczenia z jednoczesnym użyciem neguvonu i mebendazolu znajduje także potwierdzenie w wynikach uzyskanych przez innych badaczy [12, 17, 18]. Równie dobre wyniki uzyskali autorzy stosując u koni albo sam neguvon, albo w połączeniu z innymi preparatami nicieniobójczymi [1, 3, 5, 7 - 10, 16, 17, 19, 20, 23].

Wnioski

1. Przyżyciowa metoda rozpoznawania gasterofilozy — płukanie żołądka 1% kwasem solnym, jest mało skuteczna i nie informuje o intensywności zarażenia.

2. Zwalczenie gasterofilozy i strongylidozy neguvonem (30 mg/kg m.c.) i mebendazolem (10 mg/kg m.c.) jest w pełni skuteczne i nie wywołuje żadnych istotnych objawów ubocznych.

3. Szybka i skuteczna metoda wykrywania wydalanych larw *Gasterophilus* sp. w kale koni leczonych polega na przemywaniu kału na sicie o dużej powierzchni i średnicy oczek około 4 mm.

Adres autora:

03-849 Warszawa, Grochowska 272

LITERATURA

1. Andersen, F. L., Wright, P. D., Walters, G. T.: *J. Am. Vet. Med. Ass.*, 162, 206, 1973.
2. Bello, T. R., Seger, C. L.: *Am. Vet. Res.*, 33, 39 - 44, 1972.
3. Bolle, W. R.: *Vet.-Med. Nachr.*, 4, 189 - 198, 1957.
4. Deegen, E., Freytag, K., Hertsch, B.: *Tierärztl. Prax.*, 4, 207 - 221, 1976.
5. Delak, M., Mijatović, J.: *Vet.-Med. Nachr.*, 2, 115, 1968.
6. Draber-Mońko, A.: *Fragm. Faun.*, 16, 9: 89 - 107, 1970.
7. Drudge, J. H., Lyons, E. T., Taylor, E. L.: *Am. J. Vet. Res.*, 37, 139, 1976.
8. Drudge, J. H., Lyons, E. T., Tolliver, S. C.: *Am. J. Vet. Res.*, 39, 9: 1419 - 1421, 1978.
9. Drudge, J. H., Lyons, E. T., Tolliver, S. C.: *Vet. Parasit.*, 14, 1: 55 - 64, 1984.
10. Drummond, R. O.: *J. Econ. Ent.*, 56, 50, 1963.
11. Frahm, J.: *Vet.-Med. Nachr.*, 2, 204 - 217, 1983.
12. Hasslinger, M. A.: *Equine Practice*, 6, 5: 23 - 29, 1984.
13. Krocakowa, M.: Pam. III Zjazdu PTP, str. 142 - 143, Wrocław, 1953.
14. Maciejewska, A.: *Zesz. Nauk. Akad. Techn. Roln. Bydgoszcz*, 48 Zoot. 2: 121, 1977.
15. Maciejewska, A.: *Koń Polski*, 12, 3, 1977.
16. Marsland, W. P., Cox, L. D., Kruckenberg, S. M., Sharp, M. L.: Ref. 8th. Int. Conf. W. A. A. V. P. 38, 1977.
17. Muylle, E., Oyaert, E. W., Rogiers, M.: *Vlaams Diergenesk Tijdschr.*, 48, 279 - 282, 1979.
18. Pecheur, M., Benakhla, A.: *Ann. Méd. Vet.*, 124, 6: 419 - 421, 1980.
19. Presson, B. L., Hamm, D., Yazwinski, T. A.: *Am. J. Vet. Res.*, 45, 6: 1203 - 1204, 1984.
20. Smith, J. P., Bell, R. R.: *S. West. Vet.*, 21, 293, 1968.
21. Stefański, W., Żarnowski, E.: Rozpoznawanie inwazji pasożytniczych u zwierząt, PWRiL, Warszawa, 1971.
22. Stypuła, J., Wieczorkowski, S., Zdradowska, D.: *Med. Wet.*, 30, 11: 653 - 654, 1974.
23. O'Sullivan, B.: *Vet.-Med. Nachr.*, 1: 3 - 9, 1981.
24. Wojtatowicz, Z.: Pam. III Zjazdu PTP, str. 148, Wrocław, 1953.

TREATMENT OF GASTEROPHILOSIS IN HORSES

A. FAGASIŃSKI

Symptoms of illness i.e. loss of appetite, deteriorating condition and transitory colic were observed in 17 showjumping horses during autumn and winter, even though the animals were being fed regularly with the some kind of nutritious fodder. Coproscopic examination revealed slight invasion with nematodes of the family *Strongylidae*. Since the horses had taken part in many competitions in different parts of Poland during the summer, their indisposition was diagnosed as gasterophilosis and 3 horses were treated with a suspension of mebendazol (10 mg per kg of body weight) and neguvon (30 mg per kg of b. w.) prepared ex tempore and applied through a naso-oesophageal tube. Only on the third and fourth days were *Gasterophilus* larvae found in the horses feces; the animals appetite improved and all the previous symptoms disappeared. The other horses were treated in the same way, in two groups, with identical results. It should be mentioned that, contrary to the recommended procedure, the horses were saddled and ridden in the normal way already on the second day of treatment. Apart from short-lived anxiety and depression, no side effects were noted during treatment.